

Μ Ν Η Μ Ο Σ Υ Ν Η

ΕΤΗΣΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ
1978-1979

Α Ν Α Τ Υ Π Ο Ν

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ ΧΙΟΝΙΔΗ

Σ Υ Μ Μ Ε Ι Κ Τ Α

ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΛΕΦΤΑΡΜΑΤΟΛΟΥΣ
ΛΑΖΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1854

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1979

3.634
10

ΔΩΡΕΑ

Θανάση Σβαρόκοπουλου

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΙΣΦΥΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθμός εισαγωγής 71411

Ημερομηνία εισαγωγής 7-4-95

Καταλογικός αριθμός 938.634 **T12B**

ΠΛ

ΑΙ ΕΝ Τῆ «ΜΝΗΜΟΣΥΝῆ» ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΑΒ	=	Analecta Bollandiana (περ.), Βρυξέλλαι
'Αρχ. Πόντου	=	'Αρχεῖον Πόντου (περ.), 'Αθήναι
ΔΙΕΕ	=	Δελτίον 'Ιστορικῆς καὶ 'Εθνολογικῆς 'Εταιρείας 'Ελλάδος (περ.) 'Αθήναι
ΔΧΑΕ	=	Δελτίον Χριστιανικῆς 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας (περ.), 'Αθήναι
ΕΑΙΕΔ	=	'Επετηρὶς τοῦ 'Αρχείου τῆς 'Ιστορίας τοῦ 'Ελληνικοῦ Δικαίου, 'Αθήναι
ΕΕΠΑ	=	'Επιστημονικὴ 'Επετηρὶς Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν
ΕΕΒΣ	=	'Επετηρὶς 'Εταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, 'Αθήναι
ΕΕΚΣ	=	'Επετηρὶς 'Εταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν (1938-1941), 'Αθήναι
ΕΕΚΜ	=	'Επετηρὶς 'Εταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν, 'Αθήναι
ΕΛΑ	=	'Επετηρὶς Λαογραφικοῦ 'Αρχείου
ΕΜΑ	=	'Επετηρὶς Μεσαιωνικοῦ 'Αρχείου
ΕΠ	=	'Επετηρὶς «Παρνασσοῦ»
ΕΦ	=	'Εκκλησιαστικὸς Φάρος (περ.), 'Αλεξάνδρεια
ΕΦΣΚ	=	'Ελληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως (περ.)
Η. Χρον.	=	'Ηπειρωτικὰ Χρονικὰ (περ.), 'Ιωάννινα
ΘΗΕ	=	Θρησκευτικὴ καὶ 'Ηθικὴ 'Εγκυκλοπαιδεῖα, 'Αθήναι
Θ. Χρον.	=	Θεσσαλικὰ Χρονικὰ (περ.), 'Αθήναι
Κρ. 'Εστία	=	Κρητικὴ 'Εστία (περ.), Χανιά
Κρ. Χρον.	=	Κρητικὰ Χρονικὰ (περ.), 'Ηράκλειον Κρήτης
ΜΕΕ	=	Μεγάλῃ 'Ελληνικῇ 'Εγκυκλοπαιδεῖα (Δρανδάκη)
ΝΕ	=	Νέος 'Ελληνομνήμων (Σπ. Λάμπρου)
ΝΣ	=	Νέα Σιών (περ.), 'Ιεροσόλυμα
ΠΑΑ	=	Πρακτικὰ 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν
ΠΙΧΑΕ	=	Πρακτικὰ Χριστιανικῆς 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας
Χρ. Κρ.	=	Χριστιανικὴ Κρήτη (περ.) 'Ηράκλειον Κρήτης
ΒΗΓ	=	Bibliotheca Hagiographia Graeca ³ (Halkin)

(Μ.) Γε δε ώ ν Πατρ. Πίν.	=	Πατριαρχικοὶ Πίνακες
(Κ.Ν.) Σ ά θ α ς	ΜΒ	= Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη
(Κ.Ν.) Σ ά θ α ς	ΝΦ	= Νεοελληνικὴ Φιλολογία
(Ε.) Legrand	ΒΗ	= Bibliographie Hellénique
(L.) Petit	ΒΑΓ	= Bibliographie des Acolouthies Grecques
Migne	ΡΓ	= Patrologia series Graeca

περ. = περιοδικόν
 σ. = σελίς
 σσ. = σελίδες
 στ. = στήλη ἢ στίχος
 τ. = τόμος, τχ. = τεῦχος.

ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΛΕΦΤΑΡΜΑΤΟΛΟΥΣ ΛΑΖΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1854

Τελευταία δημοσιεύτηκε πλούσιο (άνεκδοτο) υλικό για την περίφημη κλεφταρματολική οικογένεια (του Όλυμπου) των Λαζαίων¹, όπως και για την επανάσταση στὰ 1854². Όμως, ή σχετική προσπάθεια φαίνεται πώς δὲν τέλειωσε ακόμα και πρέπει νὰ ἀναμένεται ὁ πλουτισμὸς τῶν γνώσεών μας και μὲ νέα, ἐνδιαφέροντα στοιχεία³.

Πρὶν τέσσερα χρόνια φίλος τῆς ιστορίας μου χάρισε μία συνηθισμένη διφυλλή (διπλωμένη στὰ τέσσερα) κόλλα, μὲ ὀκτώ μικρὲς σελίδες, ἀπὸ τις ὁποῖες οἱ δύο ἦσαν ἄγραφες (τὴν ἔχω στὸ ἀρχεῖο μου). Στις γραμμένες σελίδες εἶναι καταστρωμένη ἀναφορὰ τοῦ Ἰωάννου, γιοῦ τοῦ Δήμου και ἐγγονοῦ τοῦ Λιόλιου Λάζου, τῆς γνωστῆς και περίφημης οἰκογένειας τῶν Λαζαίων, κλεφταρματολῶν τῆς Μακεδονίας - Ὀλύμπου. Σκοπὸς τῆς ἀναφορᾶς ἦτο —ὅπως γράφεται, τουλάχιστον— νὰ γίνη ἡ ἐκθεση περὶ τῶν ἀγῶνων τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου. Φαίνεται ὅτι πρόκειται γιὰ σχέδιο τῆς ἀναφορᾶς, όπως προκύπτει ἀπὸ τις διαγραφές. Δὲν βρέθηκαν τὰ ἄλλα ἐγγραφα, πού μνημονεύονται σὲ τοῦτο.

Ὁ Γιάννης Λάζος ἦταν γιατρὸς στὸ Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο τῆς Ἀθῆνας⁴

1. Γιὰ τοὺς Λαζαίους, μέχρι τώρα, βλ. ὅσα συγκέντρωσα στὸ βιβλίο μου, Ἡ ἐκστρατεία και ἡ επανάστασις εἰς τὸν Ὀλυμπον κατὰ τὰ ἔτη 1821-1822 (μετὰ ἀνεκδότων ἐγγράφων και νέων στοιχείων περὶ τῶν Λαζαίων και τοῦ Διαμαντῆ Νικολάου-Ὀλυμπίου) ἐκδόσις τῆς Ε.Μ.Σ., Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 11, 53, 66, 72, 74, 76 και 82-84, ὅπου μνημονεύεται και βιβλιογραφία. Πρὸςθετα (ἀξιόλογα) στοιχεία περιέχονται σὲ νέα, πιδ γενικὴ μελέτη μου, πού εἶναι ἐτοιμὴ και πρόκειται νὰ δημοσιευθῇ (στὰ «Μακεδονικά», ἡ αὐτοτελῶς) μὲ τίτλο: «Ἀνεκδοτὰ ἐγγραφα και ἀγνωστὰ στοιχεία γιὰ κλεφταρματολοὺς και γιὰ τὴν επανάσταση (1821-1822) στὴ Μακεδονία και ἰδιαιτέρα στὸν Ὀλυμπο». Ἀπὸ ἐγγραφο (πού περιέχεται στὴν πιδ πάνω ἐργασία μου) πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Ἰωάννης γεννήθηκε στὰ 1839 και ὁ Ἀλέξανδρος στὰ 1844, ἀφοῦ στὰ 1864 ἦσαν 25 και 20 ἐτῶν, ἀντίστοιχα.

2. Γιὰ τὴν επανάσταση τῆς Μακεδονίας στὰ 1854, βλ. Σ τ ε φ. I. Π α π α δ ο π ο ὕ λ ο υ, Οἱ ἐπαναστάσεις τοῦ 1854 και 1878 στὴ Μακεδονία, Θεσσαλονίκη 1970 και Δ η μ. Γ. Κ ο υ τ ρ ο ὕ μ π α, Ἡ επανάστασις τοῦ 1854 και αἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἰδία ἐπιχειρήσεις, Ἀθῆναι 1976. Πρβλ. τ ο ὕ ἰ δ ἰ ο υ, Ὁ ὑποστράτηγος Χριστόδουλος Χατζηπέτρος και ἡ Θεσσαλικὴ επανάστασις τοῦ 1854, Θεσσαλικά Χρονικά 11 (1976) 34-89 και Π α ν. I. Κ α μ η λ ἄ κ η, Δημοτικὰ τραγούδια τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1854, Θεσσαλικά Χρονικά 11 (1976) 129-182.

3. Ὑπάρχει ἀνεκδοτὴ μελέτη γιὰ τοὺς Λαζαίους, πού ἔγραψαν οἱ ἀδελφοὶ Κοεμτζόπουλοι (πού ὑποστηρίζουν ὅτι εἶναι ἀπόγονοὶ τους), ἡ ὅποια ἀποτελεῖται ἀπὸ 400 δακτυλογραφημένες σελίδες. Βλ. σχετικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Κίμ. Κοεμτζόπουλου, στὴ «Μακεδονικὴ ζωὴ», τχ. 157 (Ἰουνίου 1979), σ. 4.

4. Βλ. σχετικὰ στοῦ Ἰ ω ἄ ν ν ο υ Π ε τ ρ ῶ φ, Περίδοξος κλεφτουριά τῆς Μακεδονίας, βιογραφία 28 κλεφταρματολῶν τῆς (εἰσαγωγή, προσθήκαι και ἐπιμέλεια Γεωργίου Χ. Χιονίδη), Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 26-27 και 62. Ὁ Ἰ ρ η γ ὄ ρ ι ο ς Β ἔ λ κ ο ς δημοσίευσε περὶληψὴ και ἀποσπάσματα μιᾶς ἑλλης, πιδ γενικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἰδίου. Βλ. στὸ περιοδικὸ «Περραιβία», τχ. 3 (Φεβρουάριος 1974), σσ. 11-14, ὅπου περιέχονται

και αδελφός του 'Αλεξάνδρου, πού έφερε τον βαθμό του ταγματάρχη. Δέν γνωρίζομε πολλά πράγματα και για τους δύο, έκτος του ότι έλαβαν μέρος και στην κατοπινή επανάσταση των Μακεδόνων—'Ολυμπίων, στα 1878, σαν όπλαρχηγοί και ότι ό 'Ιωάννης έπαιξε σπουδαίο ρόλο σε τούτη την προσπάθεια! Τό κείμενο (πού δέν είναι πολύ ευανάγνωστο, γιατί τό κάτω μέρος των σελίδων καταστράφηκε από την ύγρασία) καταχωρίζεται με την άνορθογραφία του, όπως έχει. Σε άγκύλες δημοσιεύονται όσα ήταν γραμμένα στην αρχή και ύστερα διαγράφηκαν και σε παρένθεση ό,τι χρειάστηκε να προσθέσω, για να διαβάζεται καλύτερα. Σε παρένθεση με τρεις τελείες έβαλα όσες λέξεις ήταν δυσανάγνωστες.

Πρός

Την Γενικήν Διοίκηση του Στρατού

'Εξ επιβαλλομένου μοι αδελφικού καθήκοντος, λαμβάνω την τιμήν να φέρω εις γνώσιν ήμών ευσεβάστως τάς από της έν τώ Στρατεύματι έθελουσίως κατατάξεώς του μέχρι του νύν προσεχειθείσας τή Πολιτεία έξόχους ύπηρεσίας του Ταγματάρχου του Πεζικού 'Αλεξάνδρου Δήμου Λιόλιου Λάζου, ατινες αφορώσιν ιδίως την έκ περιτροπής έν πλείσταις 'Επαρχίας του Κράτους διασαλευθείσαν δημοσίαν τάξιν, ήσυχίαν και ασφάλειαν, διά την παγίωσιν των όποιών και κατηνάλωσεν όλόκληρον τον στρατιωτικόν βίον του, ως προσεπιμαρτυρούσιν αι ώςδε έπίσημοι, και μή, σημειώσεις, τά πρωτότυπα των όποιών εδρίσκονται έν τοίς αρχείοις του 'Υπουργείου των Στρατιωτικών.

||² ● ειρημένος Ταγματάρχης 'Αλεξάνδρος Δήμου Λιόλιου Λάζου, έλκων τό τε Γένος και την Πατρίδα έκ της ανά τον Μακεδονικόν 'Ολυμπον αρματωλικής των Λαζαίων οικογενείας, πολλά χάριν της Πατρίδος παθούσης και ύποστάσης κατ' επανάληψιν υπό τε του αίμοδιφούς 'Αλή πασά Τεπελενή, του ως άλλης μαινομένης και έν 'Ιωαννίνοις έμφωλευούσης ύάλνης και των υιών του αίμοβόρων πασάδων Μουχτάς και Βελή, πλείστα όσα άνεκδιήγητα και άπεριόγραπτα μαρτύρια οίον δρώσεις όλοκληρών χωριών, απαγχονισμούς όμήρων έν τε τη Θεσσαλονίκη, 'Ελασσώνι, και 'Ιωαννίνοις και δις έξανδραποδισμόν, ως ή μη θνήσκουσα ποτέ δημόδης του λαού Μούσα δέν παύει από του να διατρανωδή και διαλαλή (άπ' άκρον της Μακεδονίας εις άκρον, ως και έν τη έλευτέρω 'Ελλάδι), άνασκολοπισμούς έν Βροντοίς, του Δήμου, Πατρός της Συνόγου του άειμνήστου Γερουσιαστού Διαμαντή Νικολάου 'Ολυμπίου ||³ και δύο άνεψιών του, δόλω άπάντων συλληφθέντων και επί παρουσία του αίμοχαρούς Βελή πασά Τεπελενή παλουκοθέντος].

'Εν τοίς άπαισίσις κακή τή μόρφα, Βροντοίς, κειμένοις κάτωθεν των στενωπών (της) Μονής (της) Πέτρας, δώσω άπεχούσης της μάξης Πύδνης, ένθα διεδραματίστη τό τοίς πασι γνωστόν άπαισιόν του Περσέως δράμα, τώ 168 π.Χ., μεταξύν 'Αλιάκμονος και 'Ενοπέως, καταλυθείσης, άνεπιστρεπτι δυστυχώς, της έκ Μακεδονίας δυναστείας υπό του ύπάτου Στρατηγού των Ρωμαίων Αιμίλιου Πάυλου.

'Εν τοίς άπαισίσις, κακή τή μόρφα, «Βροντοίς», ένθα τώ 1854 οί την νεωτέραν Μακεδονικήν φάλαγγα άπαρτίσαντες όπλαρχηγοί Νικοτσαραίοι, Μπλαχαβαίοι, Λαζαίοι, Τζαχειλαίοι, Ψαρροδημαίοι, Συραιοί, Μπιζωταίοι, νεώτεροι Λαζαίοι, ύπολοχαγός της τότε όροφυλακής και υίός του χιλιάρχου Τόλια Λάζου, του έν άνυ(πο)φορήτῳ της Χαλκίδος, την έχθράν καταντήσαντος και λοιποί, οίτινες ||⁴ κατόπιν εις, έν Καλαμπάκα, τώ 1854, λαβούσης χώραν μάχης, άποληξάσης εις νίκην ένδοξον (...) των 'Ελλήνων, της έν κοιναχωρίσις του 'Ολύμπου, και έν Σιάτκα (Τιτάριον όρος) του έν 'Ολύμπῳ Βλαχολειβάδου, καθ' ήν τά 'Ελληνο.Μακεδονικά όπλα έκλείσθησαν και έστέφθησαν υπό πληρεστάτης έντυχίας, του έχθρου τραπέντος προτροπάδην εις έπονείδιστον φυγήν. Κατόπιν, λέγω, τούτων, οί ειρημένοι όπλαρχηγοί έλαβον συνέντευξιν έν Βροντοίς με τον έκ Θεσσαλονίκης εις Αικατερίνην τότε διαπεραιωθέντα Πρόξενον Γαλλίας έν Θεσσαλονίκη Μπορνέ, συνοδευθέντα υπό του 'Ιατρού Πρασανάκη, οδς έξ Αικατερίνης παραλαβών ό έπέχων τό (...) άρχηγού

και σχετικές (με την επανάσταση του 1854) πληροφορίες. 'Ο ίδιος προανήγγειλε ήδη ειδική μονογραφία για τους Λαζαίους.

1. Βλ. τό 'Αρχεϊόν Στεφάνου Νικ. Δραγούμη. 'Ανέκδοτα έγγραφα για την επανάσταση του 1878 στη Μακεδονία, εισαγωγή και έπιμέλεια 'Ιωάννου Σωτ. Νοτάρη, Θεσσαλονίκη 1966, σελ. 85 κέ., 113, 391 και 392. 'Ο 'Ιωάννης ζούσε στα 1910. Βλ. Μακεδονικόν 'Ημερολόγιον 'Αθηνών 3 (1910) 332-333.

τῆς Μακεδ. φάλαγγος ἀείμνητος Πατὴρ μας, ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐν Βροντοῖς στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.

||⁵ Κατόπιν τοῦ ὡς εἶδ' παρέστη καὶ τοῦ παρατεθέντος ἐν ὑπάθρῳ καὶ ἐπὶ λατσουδίων καὶ κοντοκλάδων ἐξ ἐλάτης καὶ φτέρης, ἐφ' ὧν καὶ ἐτέθησαν οἱ ὀβελιαῖοι ἀμνοί, μετὰ παραρτήματα συμπαρομαρτοῦντα κουκουρέτσα καὶ σπληνάντερα καὶ κατόπιν τῶν ἐπιδορπίων διὰ κερασιῶν τῆς ἐποχῆς, ἀνεκοίνωσε τοῖς Ὀπλαρχηγοῖς τὸ πρῶτον προσεκτικῶς ὅτι εἶναι διαπιστευμένους παρὰ τῶν αὐτῶν τῶν Δυνάμεων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας νὰ παραπέισθ' τοὺς Ἐπαναστάτας νὰ ἐπανελλῶσιν εἰς τὰ ἴδια, ὅτε τῶν Δυνάμεων πάντων μὴ θελοῦντων, ἐπιθυμοῦντων διαταραχθῆναι τὴν εἰρήνην. Εἰς ἀπάντησιν οἱ ὀπλαρχηγοὶ ἐνὶ στόματι καὶ μὴ φωνῇ εἶπον ὅτι λυποῦνται διότι δὲν δύνανται, διὰ λόγους εὐνοήτους νὰ συμμορφωθῶσι μετὰ τὰς ἐπιταγὰς τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας τῆς Γῆς. Δευτερολογήσας εἶπεν ὅτι ἂν οἱ Ἐπαναστάται δὲν σεβασθῶσι τὴν ἀνέκκλητον τῶν δύο Δυνάμεων ἀπόφασιν, οὐ μόνον θὰ ||⁶ βλάψωσι τὸν τόπον, ἀλλὰ θὰ γίνωσι πρόξενοι κατοχῆς ἐν Ἑλλάδι. Σὰς συμβουλευὰς δὲ διὰ ὑστάτην φορὰν, ἀποῦ μοὶ ὑποβάλλετε ὑπόμνημα, ὕπερ θέλω ὑποβάλλει εἰς τὰς Αὐλὰς, νὰ ἀποσυρθῆτε εἰς τὰ ἐνόδτερα, ἀναμένοντες τὴν ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων.

Τοῦ ὑπομνήματος ὑποβληθέντος καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου ἀναχωρήσαντος, συνεσκέπτοντο τί τὸ ποιητέον, ὅτε τὴν ἐπιούσαν ἔλαβον ἐπιστολήν, ἣς ἀντίγραφον συνημμένως ὑποβάλλω, τοῦ Ἀρχηγοῦ (τοῦ τῆς) Θεσσαλίας Στρατοῦ Χατζῆ Πέτρου, προσκαλοῦντος αὐτοὺς κατεσπενσμένως, οἷτινες σπεύσαντες εἰς τὸ γελέκι (= Βελέσι) δὲν ἐπρόλαβαν δυστυχῶς τὴν μάχην, ἣς ἡ ἔκβασις (ὑπῆρξεν) ἀπαισία.

Λυποῦμαι δὲ ὅπου σπεροῦμαι ἀντιγράφου τοῦ δοθέντος τῷ ἀντιπροσώπῳ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας Μπορνέρ ὑπομνήματος.

Ὁ Γιάννης Λιόλιος γράφει ὅτι ὑποβάλλει τὴν πρὸ πάνω ἀναφορὰ γιὰ νὰ ἐκθέσθ' τὰ ἀνδραγαθήματα καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ, τελικὰ, τὸ κείμενον αὐτὸ δὲν ἀναφέρει ἀξιόλογες, σχετικὰς πληροφορίας γιὰ τοῦτον. Ἀντίθετα, ὅμως, μᾶς δίνει συνοπτικὴν εἰκόνα τῶν παλαιότερων, ἡρωικῶν πράξεων ὀλόκληρης τῆς οἰκογένειάς του (τῶν Λαζαίων) καὶ κάμνει ἀξιοσημειώτη περιγραφὴ μερικῶν πλευρῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1854, καὶ συγκεκριμένως, τῆς γνωστῆς μάχης στὴ Βροντοῦ Πιερίας καὶ κυρίως τῆς ἐκεῖ ἐπισκέψεως, στοὺς ἐπαναστάτας, τοῦ προξένου τῆς Γαλλίας, στὴ Θεσσαλονίκη, τοῦ Μπορνέρ¹, καὶ τῆς προσπάθειάς του νὰ τοὺς πείσῃ νὰ σταματήσουν τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Τούρκων. Τὸ δημοσιεύμενον, λοιπόν, κείμενον προσθέτει χρήσιμες λεπτομέρειες γιὰ τὰ γεγονότα καὶ νομίζω, ὅτι καταλήγει νὰ εἶναι, συνεπῶς, χρήσιμο γιὰ τὴν καλύτερη καὶ πρὸ διεξοδικῆς ἐξιστόρησίν τους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ ΧΙΟΝΙΔΗΣ

R É S U M É

G. Chionidis. Un rapport inédit sur les cleftarmatoles Lazos et l'insurrection de 1854

Il s'agit d'un rapport rédigé par Jean Lazos dans le but de faire connaître au gouvernement militaire les exploits de son frère Alexandre. Le rapport donne plutôt l'image général de l'héroïsme de toute la famille Lazos et décrit quelques points intéressants de l'insurrection de 1854.

1. Βλ. Στεφ. Ι. Παπαδοπούλου, δ.π.π., σσ. 48-49. Ὁ Ἐπαμεινώνδας Κυριακίδης, Ἱστορία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ, τ. Α', Ἀθήναι 1892, σ. 654, γράφει ὅτι ἐπισκέφθηκε τοὺς κλεφταρματολοὺς τοῦ Ὀλύμπου ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας Βλουόντ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι μεσολάβησαν καὶ οἱ δύο πρόξενοι. Βλ. Στεφ. Παπαδοπούλου, δ.π.π., σελ. 49 καὶ Δημ. Γ. Κουτρούμπα, δ.π.π., σσ. 164-165. Γιὰ τὶς ἐκθέσεις πρὸς ὑπέβαλε τοῦτος βλ. Ἀποστολόπου Ε. Βακαλοπούλου, Νέα ἱστορικὰ στοιχεῖα γιὰ τὶς ἐπαναστάσεις τοῦ 1821 καὶ 1854 στὴ Μακεδονία, Ε.Ε. Φ.Σ.Π.Θ., τ. 7, Θεσσαλονίκη 1956, σσ. 71 κέ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

T
938
X